

1) Deltakende observasjon er en metode man kan anvende som datainnsamling innenfor kvalitativ metode. Jeg vil i denne oppgaven først forklare kvalitativ metode og deretter gjøre rede for deltakende observasjon.

Kvalitativ metode er en av de to metodene innenfor samfunnsvitenskap, hvor den andre er kvantitativ. Den kvalitative metoden tar for seg data i form av f.eks. tekster, feltnotater og intervju-notater. Dette er såkalte "nyk-data".

Metoden går i dybden når det kommer til enheter. Man søker altså å undersøke mange egenskaper, eller variable, hos få enheter. På grunn av ressurskrevende innsamling holder man seg gjerne til maks 20. Enheter er da altså de man undersøker, variable er egenskaper ved dem og verdier er det variablene varierer med.

Man vil forsøke å skape en helhetsforståelse av fenomenet man undersøker, og se mønstre eller struktur i dataene for å skaffe seg denne helhetsforståelsen.

Utvelging av enheter foregår ofte ved ikke-sannsynlighetsutvalg, da man ikke har mål å få et utvalg som tilsvarende universet (alle enheter man ville undersøkt om man kunne), altså generalisere, slik som i kvantitativ metode. Utvelgingsmetodene som da kan benyttes er:

Skjønnsmessig utvelging, hvor forskeren selv velger enheter som han eller hun mener er representative for fenomenet man undersøker.

Utvelging ved selveleksjon, hvor enhetene i universet man har som utgangspunkt selv avgjør om de vil delta.

Slumpmessig utvelging vil si at forskeren tar for seg et sted

til entid, og undersøker enheter som befinner seg der. Kvotautvelgning er en mer forseggjort metode av dette, hvor forskeren på forhånd har satt opp kategorier/variabelister hvor han eller hun vil fylle opp disse med enheter med ulike kjennetegn. Det kan f.eks. være en liste på 50 enheter hvor man vil ha 25 kvinner og 25 menn. Når en kvote er fylt, samler man ikke mer info om denne.

Til slutt om kvalitativ metode er det viktig å si at den er nok så ustrukturert. Man følger ikke en "oppskrift" for når og hvordan innsamling, behandling, analyse og tolkning av data skal foregå.

Vi skal nå se på en av ~~formene~~ for metodene man kan benytte innen kvalitativ metode, nemlig deltakende observasjon. Andre muligheter er fokusgruppeintervju, innholds-/dokumentanalyse eller forskningsintervju.

Deltakende observasjon er som sagt en av flere måter å samle inn data innenfor den kvalitative metoden. Ved hjelp av denne metoden går man inn blant dem man ønsker å undersøke og studere samhandling og aktivitet i den strukturen eller kulturen de befinner seg i. Metoden bygger på etnografi, som oftest blir brukt om feltarbeid når man går inn og oppholder seg sammen med f.eks. en stamme for å undersøke strukturer og samhandling der.

Deltakende observasjon er hensiktsmessig å benytte der hvor det kan være vanskelig å samle data ved hjelp av f.eks. intervju eller selvrapporing. Det kan være på grunn av at det er vanskelig for undersøkelsesobjektene å gjengi hva de gjør i gitte situasjoner, at de ikke kan snakke/snakker et fremmed språk eller at man

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1538
Dato : 23. 11. 15
Ark nr. : 3 av 10

undersøker fenomener det kan være vanskelig eller tabu-
belagt å prate om.

Før man går i gang med observasjon, bør man ha klart
for seg hvilket tema man er ute etter å undersøke, likevel
er det ikke avgjørende å ha en klar problemstilling fra
starten av. Det er på grunn av metodens induktive
preg, hvor man hele tiden kan få ny informasjon som
er av interesse å ta med. Men man kan også si at det er
snakke om en interaksjon mellom inklusjon og eksklusjon,
da man vil ha forhåndsoppfatninger eller forventninger
som bekreftes eller avkreftes underveis.

Etter hvert som observasjonen går, vil det breddefokuset
man starter med, snevres inn til en mer presis problem-
stilling enn den man hadde til å begynne med.

Under selve observasjonsprosessen kan forskeren innta
flere ulike roller ut i fra hva det er som undersøkes, eller
hva slags informasjon man ønsker å få tak i.

Først og fremst kan vi skille mellom aktiv og passiv
observasjon. Aktiv deltakende observasjon vil si at
forskeren går aktivt inn og prøver å påvirke aktiviteter
og samhandling i situasjonen. En passiv deltakende
observatør gjør det motsatte og ønsker å påvirke i så
liten grad som mulig.

Det er også vanlig å skille mellom åpen og skjult
observasjon. Sistnevnte er mer vanlig i samfunnsvitens-
skapen. Under åpen observasjon, gjøres undersøkelses-
objektene kjent med at det foregår en undersøkelse. De
skal i utgangspunktet få informasjon om hva som skal
undersøkes og hvordan det skal foregå. Ved skjult
observasjon forsøker forskeren å skjule at det foregår en
observasjon. En form kan og være at forskeren informerer

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1538
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 4 av 10

om noe annet enn det som faktisk er formålet med undersøkelsen. En innvending mot dette er at det i mange tilfeller er etisk galt å skjele observasjonen. Dette har blant annet å gjøre med at forskning skal foregå under et informert samtykke. Det betyr at man skal informeres om hensikt og ha mulighet til å trekke seg om ønskelig.

Man kan også trekke inn kontaktfri observasjon, som er veldig lignende passiv hvor man f.eks. under et eksperiment iakttar det som skjer fra et annet rom.

Innen observasjon er det sentralt å trekke inn Gold. Han satt opp fire former for observatøroller som tar for seg de ulike stilene vi nå har sett på. Den første er fullstendig deltaker, som er en form for mer skjult deltakende observasjon hvor forskeren går inn som medlem av det sosiale systemet som undersøkes. Det kan f.eks. være om man vil undersøke en religiøs sekt, slik at de ikke har mulighet til å eventuelt pynkte på hva som foregår. Igjen er dette etisk uholdbart av hensyn til enhetene som undersøkes.

Andre form er deltaker-som-observatør, hvor man utfører åpen deltakende observasjon som også er aktiv. Man påvinker altså situasjonen for å observere utfall av det.

Tredje form er observatør som deltaker. Også her gjør man det kjent at man utfører en undersøkelse, men man påvinker ikke situasjonen, men kun observere det som skjer.

Den siste formen til Gold er fullstendig observatør. Dette er også en form for skjult observasjon, men her står forskeren helt og holdent på utsiden og observerer det som foregår. Et eksempel kan være at man sitter på en tribune og iakttar strategier og i en fotballkamp.

Gold sine former for deltakende observasjon kan suppleres av Jørgensen, som snakker om rollene "helt og holdent på

innsiden", slik som fullstendig deltaker og "helt og holdent på utsiden", sånn som fullstendig observatør.

Underveis i den deltagende observasjonen, bør forskeren ta notater av det som foregår. Det kan og være han eller hun gjør analyser eller antagelser underveis, som også bør skrives ned. Som sagt tidligere er det jo slik at under kvalitativ metode er det ingen nøyaktig oppskrift på fremgangsmåte. Dette fører igjen til at datainnsamling og analyse av det man observerer smelter inn i hverandre.

Videre er det nødvendig, i mange tilfeller, å la undersøkelsesobjektene bli vant til at det foregår observasjon, at det er en forsker til stede og gjøre dem komfortable med eventuelle redskaper som benyttes, f.eks. videokamera. Dette er viktig så man unngår at selve observasjonssituasjonen påvirker informasjonen man får. Man ønsker jo så klart å skaffe observasjoner av situasjoner slik de hadde foregått dersom forsker ikke var til stede. Påvirkes observasjonsobjektene av observasjonssituasjonen, har vi det som kalles kontroll-effekt, som er en av flere mulige feilkilder.

Når vi er inne på feilkilder er det relevant å trekke inn reliabilitet og validitet. Reliabilitet går på nøyaktighet i innsamlingen. Man har høy reliabilitet dersom man får samme resultat ved å undersøke samme fenomen på samme måte. Men ettersom noen aktiviteter er situasjonsspesifikke, kan det være problematisk å måle dette ved observasjon. Men nøyaktighet er likevel et stikkord.

Innen reliabilitet kan vi snakke om høy stabilitet, altså at ~~samme måling~~ en forsker måler samme fenomen ~~over~~ til en tid, og får samme resultat ved gjentatt måling senere. Dette er høy intersubjektivitet. Snakker vi om høy ekvivalens, vil to eller flere forskere få samme resultat ved å måle samme fenomen samtidig.

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1538
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 6 av 10

Da snakker vi om intrasubjektivitet.

Videre har vi validitet som handler om at man måler det man skal måle. Det henger med andre ord tett sammen med problemstillingen. Vi kan her trekke inn definisjonsmessig validitet som vil si samsvar mellom teoretisk definisjon av et begrep og operasjonell definisjon (hvordan man skal måle det teoretiske begrepet). Man bør også ha samsvarende begreper på teori- og empiriplanet. Man kan og ha høy reliabilitet og lav validitet, men ikke det motsatte.

Når forskeren har gjennomført observasjonene, vil han eller hun nok sitte igjen med mengder av feltnotater som nå skal analyseres ferdig, tolkes, behandles og til slutt utgjøre en rapport på fenomenet. Føler forskeren at noe er uklart, eller at det er ønskelig med mer informasjon, er en mulighet å supplere med intervjuer av noen av de man har undersøkt. Her får også undersøkelsesobjektene en mulighet til å kommentere noe som har foregått. Man kan da unngå at forsker trekker konklusjoner på ugyldig grunnlag.

Data man får i en observasjon er en form for førstehåndsbilde. Selv om ikke forskeren alltid deltar, vil det alltid være fra en som har opplevd situasjonen.

Objektivitet er et sentralt stikkord når det kommer til utforming av rapporten som skrives. Det betyr nemlig at den, så langt det lar seg gjøre, ikke skal preges av forskers subjektive oppfatninger. Dette gjelder all forskning forøvrig.

Rapporten bør og utformes på en slik måte at de som er observant har mulighet til å lese den og kanskje få ny innsikt i sin situasjon. Man kan og trekke inn at dersom forskningen avdekker forhold som bør endres, bør forsker bidra til dette, ut i fra tendringen i det britiske perspektivet

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1538
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 7 av 10

Vi har nå sett på en redegjørelse for observasjon som metode. Først så vi på kvalitativ metode især et og hvordan man bruker ikke-sannsynlighetsutvelgning. Videre ble deltakende observasjon gjennomgått. Vi så på viktighet av å ha et fokus, forholdet mellom inkludering og ekskludering, ulike roller forskeren kan ta hvor Gold sine former for observasjon ble vekttatt. Til slutt så vi på feilkilder, reliabilitet og validitet, hvordan interju kan utfylle og objektivitet. Det som kan sies ut fra dette er at observasjon er hensiktsmessig der hvor man vil ha førstehåndskilder som viser hvordan individer opptrer i ulike situasjoner, og hvor andre metoder ikke ville fanget opp dette godt nok.

- 2b)
- Stigningstall i en regresjonsanalyse forteller oss hvor mye verdien til den avhengige variabelen endres ved en verdens endring på en av de uavhengige. Dette utslaget ser vi på konstantleddet a , som er verdien til avhengig (Y), når uavhengig (X) er lik 0. Her er $a = 1,756$.
- Hvor vil du plassere deg politisk på en venstre-høyre skala: Stigningstallet er her $0,081$. Det vil si at når X øker med en, vil Y øke med dette tallet. I korrelasjon med avhengig variabel, tyder dette på at jo lengre du ligger mot høyre, jo flere innvandrere fra utenfor ^{fattige land} Europa synes du det er greit å tillate.
  - Hvor tilfreds er du med ditt lands økonomi: Her har vi et negativt stigningstall som forteller at en øking i X , gir reduksjon i Y på $-0,049$. Altså jo mer tilfreds du er med økonomien, jo færre innvandrere vil du tillate.
  - Har du høyere utdanning: Stigningstallet er her $-0,202$. Har du universitets/høgskoleutdanning vil du sannsynligvis tillate færre innvandrere.
  - Kjønn: Stigningstallet er $-0,093$. Ettersom kvinner har verdien 1 på denne

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1538
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 8 av 10

direkte variabelen, tyder det på at dersom du er kvinne vil du tillate flere innvandrere enn om du er mann.

Ut i fra disse tallene kan man regne ut forventet verdi på uavhengig variabel ved hjelp av regresjonslikningen:

$$Y = a + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + b_4 X_4$$

Man legger gjennomsnittet til et resultat og for å fjerne tilførsel støy så man er konsekvent på at det er en prediksjon (forventet utfall) og ikke determinisme (avtegning av virkeligheten helt korrekt).

Beta, eller det standardiserte stigningstallet, omregner alle variablene til samme skala. Dette gjør man så de skal bli sammenlignbare.

Ut i fra betaverdiene, kan vi se hvilken ^{uavhengig} variabel som antatt har størst effekt på den avhengige variabelen. Vi ser her bort i fra fortegn.

I denne sammenhengen ser det ut til at "hvor vil du plassere deg på en venstre-høyre skala" har størst utslag på om man vil tillate flere innvandrere fra fattige land utenfor Europa. Verdien er 0,226.

b) Signifikansverdien forteller oss om resultatet vi har fått i utvalget er generaliserbart til populasjonen, eller om det mest sannsynlig skyldes tilfeldigheter i utvalget.

Vanligvis i samfunnsvitenskap er det en norm at signifikansnivået settes til 5%. Dette er da risikoen vi er villig til å ta for å si at det er en sammenheng, når det ikke er det. Sagt på en annen måte, er det tilsvarende å forkaste en sann nullhypotese i en hypotesetest, altså en type 1-feil.

-De tre første uavhengige variablene; politisk skala, økonomisyn og utdanning har alle signifikansnivået 0. Det vil si at vi kan

Emnekode : ME-100
 Kandidatnr. : 1538
 Dato : 23.11.15
 Ark nr. : 9 av 10

anta at resultatet vi har funnet i utvalget tilsvare det vi hadde fått om vi undersøkte hele populasjonen.
 Kjenn har signifikansnivået 0,02. Selv om dette er høyere enn 0, er det fortsatt under 5% (0,05), og vi kan dermed også anta at resultatet for denne variabelen i utvalget, samsvarer med populasjonen.

3)

Høyere utdanning	Plassering V-Hskala	Tilatte flere innvandrere fra fattige land utenfor Europa		N
		Negativ	Positiv	
Nei	Venstre	55%	45%	100%
	Høyre	35%	65%	100%
Ja	Venstre	70%	30%	100%
	Høyre	40%	60%	100%

$$- 55 - 70 = -15 \quad (\text{Nei venstre} - \text{Ja venstre})$$

Vi ser ut i fra dette at dersom du har ~~lavere~~ ^{lavere} utdanning, og ligger til venstre, er du 15% mindre negativ enn de med høy utdanning til flere innvandrere fra fattige land utenfor Europa.

$$- 35 - 40 = -5 \quad (\text{Nei høyre} - \text{Ja høyre})$$

Her ser vi at de som har lavere utdanning og ligger til høyre er 5% mindre negativ enn de med høy utdanning.

$$- 15 + 5 = -10$$

I snitt er de med høy utdanning 10% mer negative til innvandrere, når vi har kontrollert for plassering på politisk skala.

$$- 55 - 35 = -20 \quad (\text{Nei venstre} - \text{Nei høyre})$$

Vi ser her at dersom du har lavere utdannelse, og ligger til venstre er du 20% mer negativ enn de til høyre.

$$- 70 - 40 = -30 \quad (\text{Ja venstre} - \text{Ja høyre})$$

Dersom du har høy utdannelse og ligger til venstre på skalaen er du 30% mer negativ enn de som ligger til høyre.

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1538
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 10 av 10

$$+30+20:2=25$$

I snitt er de som ligger til venstre 25% mer negative enn de som er til høyre, kontrollert for utdannelsesnivå.

Retten ut i fra tabellen kan vi i tillegg lese at de som er mest negative er de som har høy utdanning og plasserer seg til venstre på den politiske skalaen. 70% negative mot 30% positive. Vieler er de mest positive de som har lav utdanning og plasserer seg til høyre på den politiske skalaen. 65% positive mot 35% negative.

Ut i fra dette kan vi konkludere med at høyere utdanning og plassering til venstre på den politiske skalaen sannsynligvis fører med seg negativitet til flere innvandrere fra fattige land utenfor Europa.

Dette resultatet stemmer overens med det vi ville fått ut i fra en regresjonsligning ut i fra tallene fra regresjonsanalysen. Undersøker man en helt til venstre med høy utdanning, får man følgende resultat:

$$Y = a + b_1 X_1 + b_2 X_2$$

$$1,756 + (0,081 \cdot 0) + (0,202 \cdot 1) = 1,958 - \text{altså tillate for innvandrere}$$